ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2001

Vyhlásené: 01.05.2001 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

158

ZÁKON

z 28. marca 2001,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení zákona č. 95/2000 Z. z. a o zmene a doplnení Zákonníka práce

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení zákona č. 95/2000 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. Slová „bezpečnosť a zdravie pri práci“ vo všetkých tvaroch sa v celom texte zákona nahrádzajú slovami „bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci“ v príslušnom tvare.
2. § 1 vrátane nadpisu znie:

„§ 1
Predmet zákona

Tento zákon ustanovuje základné podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce a všeobecné zásady prevencie.“.

3.V § 2 odsek 2 znie:

„(2) Tento zákon sa vzťahuje na právnické osoby a fyzické osoby, ktoré zamestnávajú fyzické osoby v pracovnoprávnych vzťahoch, v obdobných pracovných vzťahoch,[1]) a na právnické osoby a fyzické osoby, u ktorých sa uskutočňuje praktické vyučovanie žiakov učilišťa a žiakov odborného učilišťa, žiakov strednej školy a študentov vysokej školy (ďalej len „zamestnávateľ“).“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 1 znie:

„1) Napríklad zákon č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení zákona č. 10/2000 Z. z., zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, zákon č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.“.

4. § 2 sa dopĺňa odsekom 4, ktorý znie:

„(4) Pôsobnosť tohto zákona môže byť osobitným zákonom obmedzená alebo vylúčená na určené pracovné činnosti vykonávané v služobnom pomere. Zamestnávateľ je však povinný zabezpečiť najvyšší možný stupeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.“.

5. Za § 2 sa vkladá § 2a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 2a
Vymedzenie niektorých pojmov

a) prevencia je systém opatrení plánovaných a vykonávaných vo všetkých oblastiach činnosti zamestnávateľa, ktoré sú zamerané na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce a určenie postupu pre prípad bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia,

b) nebezpečenstvo je stav alebo vlastnosť faktora pracovného procesu a pracovného prostredia, ktoré môžu poškodiť zdravie,

c) ohrozenie je situácia, v ktorej nemožno vylúčiť, že zdravie zamestnanca bude poškodené,

d) riziko je pravdepodobnosť vzniku poškodenia zdravia zamestnanca pri práci a stupeň možných následkov na zdraví,

e) neodstrániteľné nebezpečenstvo a neodstrániteľné ohrozenie je také nebezpečenstvo a ohrozenie, ktoré podľa súčasných vedeckých a technických poznatkov nemožno vylúčiť ani obmedziť.“.

6. § 3 znie:

„§ 3

Dozor nad plnením podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovených týmto zákonom vykonávajú orgány inšpekcie práce[2]) a orgány dozoru podľa osobitných predpisov[3]) (ďalej len „orgán dozoru“).“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 2 a 3 znejú:

„2) Zákon č. 95/2000 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3) Zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov, zákon č. 370/1997 Z. z., zákon č. 73/1998 Z. z. a zákon č. 200/1998 Z. z.“.

7.V § 6 ods.1 druhá veta znie:
„Súčasťou projektov, konštrukčných diel a technologických postupov musí byť vyhodnotenie neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození vyplývajúcich z navrhovaných riešení v určených prevádzkových a užívateľských podmienkach a návrh ochranných opatrení proti týmto nebezpečenstvám a ohrozeniam.“.

8. V § 6 odsek 2 znie:

„(2) V schvaľovacom konaní projektov, konštrukčných diel a technologických postupov sa musí posúdiť rozsah rizika, ak rozsah rizika nebol posúdený podľa osobitného predpisu.[3a])“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 3a znie:

„3a) Napríklad zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

9. Nadpis pod § 7 znie:

„§ 7

Opatrenia vo výrobe a pri uvádzaní výrobkov na trh“.

10. V § 7 úvodná veta znie:
„Výrobca a osoby uvádzajúce výrobky na trh, okrem výrobkov podľa osobitného predpisu,[3a]) sú povinní“.

11. § 8 vrátane nadpisu znie:

„§ 8
Všeobecné zásady prevencie

(1) Všeobecné zásady prevencie sú najmä

a) odstraňovanie nebezpečenstva a rizika z neho vyplývajúceho,

b) posudzovanie rizika, najmä pri výbere pracovných zariadení, materiálov, látok a pracovných postupov, ako aj počas ich používania,

c) vykonávanie opatrení na odstránenie alebo obmedzenie nebezpečenstiev v mieste ich vzniku,

d) uprednostňovanie kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými opatreniami,

e) nahrádzanie prác, pri ktorých existuje riziko poškodenia zdravia, bezpečnými prácami alebo prácami, pri ktorých je menšie riziko poškodenia zdravia,

f) prispôsobovanie práce potrebám zamestnanca a technickému pokroku,

g) zohľadňovanie ľudských schopností, vlastností a možností najmä pri navrhovaní pracoviska, výbere pracovného zariadenia a pracovných a výrobných postupov, najmä s cieľom vylúčiť alebo zmierniť účinky škodlivej práce, namáhavej práce a jednotvárnej práce na zdravie zamestnanca,

h) plánovanie a vykonávanie politiky prevencie zavádzaním bezpečných zariadení, technológií, nových metód organizácie práce, skvalitňovaním pracovných podmienok s ohľadom na faktory pracovného prostredia, ale aj prostredníctvom sociálnych opatrení,

i) poskytovanie informácií z oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(2) Zamestnávateľ pri vykonávaní opatrení nevyhnutných na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane prevencie rizika a zabezpečovania informácií a vzdelávania, ako aj zabezpečovania organizácie práce a prostriedkov vychádza zo všeobecných zásad prevencie uvedených v odseku 1.“.

12. Za § 8 sa vkladajú § 8a až 8f, ktoré vrátane nadpisov znejú:

„§ 8a
Všeobecné povinnosti zamestnávateľa

(1) Zamestnávateľ je v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci povinný dodržiavať povinnosti ustanovené osobitnými predpismi[5]) a ďalej je povinný

a) vykonávať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce a v súlade s právnymi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

b) zlepšovať pracovné podmienky a prispôsobovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom skutočné a predvídateľné okolnosti a dosiahnuté vedecké a technické poznatky,

c) zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a vypracovať písomný dokument o posúdení rizika u všetkých zamestnancov, najmä pri osobitných skupinách zamestnancov. Osobitnými skupinami zamestnancov sú najmä tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode, dojčiace ženy, mladiství a zamestnanci so zmenenou pracovnou schopnosťou,

d) zabezpečovať, aby pracoviská, komunikácie, stroje, zariadenia, náradie, nástroje, materiály, pracovné pomôcky, pracovné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov, zabezpečovať potrebnú údržbu a opravy,

e) zabezpečovať, aby chemické, fyzikálne a biologické činitele a činitele ovplyvňujúce psychické zaťaženie neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov,

f) odstraňovať nebezpečenstvá a ohrozenia a tam, kde to podľa dosiahnutých vedeckých a technických poznatkov nie je možné, vypracúvať písomný dokument o vyhodnotení týchto neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození, plánovať a vykonávať opatrenia na ich odstránenie alebo obmedzenie,

g) nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce a práce v sťažených a zdraviu nebezpečných alebo škodlivých pracovných podmienkach vhodnými zariadeniami a pracovnými postupmi a zdokonaľovaním organizácie práce,

h) tam, kde sa používajú alebo skladujú nebezpečné látky alebo sa používajú technológie a zariadenia, pri zlyhaní ktorých môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia väčšieho rozsahu zamestnancov, iných fyzických osôb a k ohrozeniu okolia,

   1. prijať účelné opatrenia na vylúčenie ohrozenia života a zdravia; ak to s ohľadom na dosiahnuté vedecké a technické poznatky nie je možné, prijať účelné opatrenia na ich obmedzenie,

   2. vykonať nevyhnutné opatrenia na obmedzenie možných následkov ohrozenia života a zdravia a umožniť prístup do ohrozeného priestoru len osobám, ktoré boli riadne a preukázateľne vyškolené a vybavené príslušnými osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami,

   3. zabezpečiť riadne a preukázateľné oboznámenie, výcvik a vybavenie zamestnancov podľa osobitných požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

i) určovať bezpečné pracovné postupy,

j) určovať a zabezpečovať ochranné opatrenia, ktoré sa musia vykonať, a ak je to potrebné, určovať a zabezpečovať ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať,

k) vydávať pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dávať pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

l) zaraďovať zamestnancov na práce so zreteľom na ich zdravotný stav, schopnosti a oprávnenia podľa osobitných predpisov a nedovoliť, aby vykonávali práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu, schopnostiam a na ktoré nemajú oprávnenia podľa osobitných predpisov,

m) zabezpečiť posudzovanie individuálnych fyzických možností zamestnanca pri ručnej manipulácii s bremenami,

n) zabezpečiť podľa miery ohrozenia zdravia a pre vybrané povolania pravidelné lekárske preventívne prehliadky a lekárske prehliadky ustanovené osobitnými predpismi,[6])

o) zabezpečiť vykonávanie zdravotného dohľadu v pravidelných intervaloch s ohľadom na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku a tiež vtedy, ak o to zamestnanec požiada,

p) venovať zvýšenú pozornosť zamestnancom na odlúčených pracoviskách, zamestnancom, ktorí pracujú na pracovisku sami, a osobitným skupinám zamestnancov,

q) poskytovať zamestnancom prestávky v práci z dôvodu bezpečnosti podľa osobitných predpisov,[6a])

r) oznamovať príslušným orgánom spôsobom ustanoveným osobitným predpisom[6b]) vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce, havárií, zisťovať a odstraňovať príčiny ich vzniku, viesť ich evidenciu a vykonávať registráciu,

s) písomne vypracovať koncepciu politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci obsahujúcu zásadné zámery, ktoré sa majú dosiahnuť v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, a program jej realizácie obsahujúci najmä postup, prostriedky a spôsob jej vykonania a pravidelne ich vyhodnocovať a podľa potreby aktualizovať,

t) viesť a uschovávať predpísanú dokumentáciu, záznamy a evidenciu súvisiacu s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci,

u) nepoužívať pri prácach, pri ktorých sú zamestnanci vystavení zvýšenej možnosti vzniku úrazu alebo iného poškodenia zdravia, taký spôsob odmeňovania za prácu, ktorý by pri zvyšovaní pracovných výkonov mal za následok ohrozenie bezpečnosti alebo zdravia zamestnancov,

v) nenariaďovať prácu nadčas pri prácach v zdraviu škodlivom pracovnom prostredí.

(2) Na zabezpečenie ochrany života alebo zdravia zamestnancov pri práci prostredníctvom osobných ochranných pracovných prostriedkov je zamestnávateľ povinný

a) vypracúvať hodnotenie nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a pracovného prostredia a na jeho základe vypracovať zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov,

b) bezplatne poskytovať zamestnancom, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, na používanie pri práci potrebné účinné osobné ochranné pracovné prostriedky,

c) udržiavať osobné ochranné pracovné prostriedky v používateľnom a vo funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie.

(3) Zamestnávateľ je povinný bezplatne poskytovať zamestnancom

a) pracovný odev a obuv, ak pracujú v prostredí, v ktorom odev alebo obuv podlieha mimoriadnemu opotrebovaniu alebo mimoriadnemu znečisteniu,

b) umývacie, čistiace a dezinfekčné prostriedky potrebné na zabezpečenie telesnej hygieny, a ak to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, aj ochranné nápoje podľa vnútorného predpisu.

(4) Zamestnávateľ je povinný presvedčiť sa, či zamestnanci iného zamestnávateľa, ktorí budú vykonávať práce v jeho priestoroch, dostali potrebné informácie a pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci platné pre jeho priestory, najmä informácie podľa § 8b ods. 2 písm. a) a b), a ak ich nedostali, upozorniť na to ich zamestnávateľa a podľa potreby vykonať opatrenia.

(5) Zamestnávateľ je povinný vydať zákaz fajčenia na pracoviskách, na ktorých pracujú aj nefajčiari, a zabezpečiť dodržiavanie tohto zákazu, ako aj zákazu fajčenia na pracoviskách ustanovených osobitnými predpismi.[6c])

(6) Povinnosť zamestnávateľa starať sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci sa vzťahuje na všetky osoby, ktoré sú s jeho vedomím v jeho priestoroch.

(7) Plnenie úloh zamestnávateľa v oblasti starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zabezpečujú vedúci zamestnanci na všetkých stupňoch riadenia v rozsahu úloh vyplývajúcich z ich funkcií. Tieto úlohy sú rovnocennou a neoddeliteľnou súčasťou ich pracovných povinností.

(8) Zodpovednosť a povinnosti zamestnávateľa pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a pri vykonávaní potrebných opatrení nie sú dotknuté povinnosťami

vedúcich zamestnancov a zamestnancov pri starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

(9) Náklady spojené so zabezpečovaním starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci znáša zamestnávateľ; tieto náklady nesmie presunúť na zamestnanca.

§ 8b
Oboznamovanie a informovanie zamestnancov

(1) Zamestnávateľ je povinný najmä

a) oboznamovať pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne zamestnancov vrátane zamestnancov osobitných skupín so zreteľom na vykonávané práce, pracoviská a iné okolnosti, ktoré sa týkajú výkonu práce, s

   1. príslušnými právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci a zásadami bezpečného správania na pracovisku a bezpečnými pracovnými postupmi a overovať ich znalosti,

   2. vyskytujúcimi sa a predvídateľnými nebezpečenstvami, ich účinkami na zdravie a s ochranou proti nim,

b) vykonať oboznámenie zamestnanca podľa písmena a) aj pri jeho prijatí do zamestnania, pri preložení na iné pracovisko, pri prevedení na inú prácu alebo pri zavedení novej technológie, nových pracovných postupov alebo strojov a zariadení. Oboznámenie sa musí prispôsobovať novým alebo zmeneným nebezpečenstvám a ohrozeniam. Zamestnávateľ vo vnútornom predpise upraví pravidelnosť oboznamovania podľa písmena a) tak, aby k oboznamovaniu došlo najmenej raz za dva roky, ak osobitný predpis neustanovuje inak, o čom vyhotoví písomný záznam,

c) označovať zreteľne pracoviská a zariadenia, ktoré môžu ohroziť alebo poškodiť zdravie zamestnanca, a používať označenia, symboly a signály na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v súlade s osobitným predpisom.

(2) Zamestnávateľ je povinný zamestnancom, príslušnému odborovému orgánu a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (ďalej len „zástupca zamestnancov“) poskytnúť potrebné informácie o

a) nebezpečenstvách a ohrozeniach, ktoré sa pri práci a v súvislosti s ňou môžu vyskytnúť, a o výsledkoch posúdenia rizika,

b) preventívnych a ochranných opatreniach, ktoré zamestnávateľ vykonal na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ktoré sa vzťahujú všeobecne na zamestnancov a na nimi vykonávané práce na jednotlivých pracoviskách,

c) opatreniach a o postupe v prípade poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci, ako aj v prípade záchranných prác a evakuácie,

d) pracovných úrazoch, chorobách z povolania a ostatných poškodeniach zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov ich zisťovania a prijatých opatreniach,

e) ochranných a preventívnych opatreniach navrhnutých a nariadených orgánmi dozoru a inými orgánmi, potrebných na zlepšenie nimi zisteného stavu.

(3) Zamestnávateľ poskytne potrebné informácie aj odborným zamestnancom, ktorých poveril vykonávaním úloh pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ako aj tým, ktorí tieto jeho úlohy plnia dodávateľským spôsobom.

(4) Oboznamovanie, školenie a výcvik zamestnancov a zástupcov zamestnancov, ktoré zabezpečuje zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, musia sa uskutočňovať v pracovnom čase.

§ 8c
Povinnosti zamestnávateľa pri bezprostrednom a vážnom ohrození života alebo zdravia

(1) Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci v prípade bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia je zamestnávateľ povinný najmä

a) vopred vykonať opatrenia a zabezpečiť prostriedky potrebné na ochranu života a zdravia zamestnancov v prípade mimoriadnych situácií vrátane požiarov a na poskytnutie prvej pomoci,

b) včas informovať o ohrození a o ochranných opatreniach všetkých zamestnancov, ktorí sú alebo môžu byť vystavení tomuto ohrozeniu,

c) vykonať opatrenia, aby sa zamestnanci mohli postarať o zdravie a bezpečnosť svoju, prípadne iných osôb a aby podľa svojich možností zabránili následkom tohto ohrozenia,

d) vydať pokyny a zabezpečiť, aby zamestnanci mohli zastaviť svoju prácu, okamžite opustiť pracovisko a odísť do bezpečia,

e) nepožadovať od zamestnancov s výnimkou odôvodnených a výnimočných prípadov, aby pracovali alebo sa zdržiavali na pracovisku, na ktorom existuje takéto ohrozenie,

f) určiť postup pre prípad záchranných prác, evakuácie a vzniku poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci; na tento účel vybaviť pracoviská prostriedkami prvej pomoci, určiť a odborne spôsobilými osobami vyškoliť zamestnancov na vykonávanie záchranných prác a evakuácie a na poskytovanie prvej pomoci a zabezpečiť potrebné kontakty s príslušnými zdravotníckymi, záchrannými a protipožiarnymi pracoviskami.

(2) Zamestnávateľ nesmie posudzovať ako nesplnenie povinnosti, ak zamestnanec odmietol vykonať prácu, prerušil prácu alebo opustil pracovisko, aby odišiel do bezpečia, ak sa dôvodne domnieval, že je bezprostredne a vážne ohrozený život alebo zdravie jeho alebo iných osôb.

§ 8d
Kontrolná činnosť

a) sústavne kontrolovať a vyžadovať dodržiavanie príslušných právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,[6d]) zásad bezpečnej práce, ochrany zdravia pri práci a bezpečného správania na pracovisku a bezpečných pracovných postupov,

b) kontrolovať

   1. stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane stavu bezpečnosti technických zariadení, zabezpečovať v intervaloch určených osobitnými predpismi alebo orgánmi dozoru meranie a hodnotenie faktorov pracovného prostredia, odborné prehliadky a odborné skúšky zariadení,

   2. či zamestnanec nie je v pracovnom čase pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a či dodržiava určený zákaz fajčenia v priestoroch zamestnávateľa,

   3. činnosť zamestnanca na odlúčenom pracovisku a zamestnanca, ktorý pracuje na pracovisku sám,

c) kontrolovať a vyžadovať používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, ochranných zariadení a iných ochranných opatrení,

d) vykonať najmenej raz za rok pravidelnú previerku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a pracovného prostredia na všetkých pracoviskách a zariadeniach zamestnávateľa, u ktorého je ustanovený zástupca zamestnancov; previerku pripravovať a vykonávať v spolupráci s príslušným odborovým orgánom, so zástupcom zamestnancov a za jeho účasti,

e) odstraňovať nedostatky zistené pri kontrolnej činnosti.

§ 8e
Spolupráca zamestnávateľa a zamestnancov

a) politike bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a programu jej uskutočňovania,

b) návrhu na výber pracovných prostriedkov, technológií, organizácie práce, k pracovnému prostrediu a k pracovisku,

c) návrhu na určenie zamestnancov, ktorí budú vykonávať úlohy pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, a k ich úlohám podľa § 8c ods. 1 písm. f) a § 12,

d) posúdeniu rizika, určeniu a vykonávaniu ochranných opatrení vrátane poskytnutia osobných ochranných pracovných prostriedkov a prostriedkov kolektívnej ochrany,

e) pracovným úrazom, chorobám z povolania a ostatným poškodeniam zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov ich zisťovania a k návrhom opatrení,

f) spôsobu a rozsahu informovania zamestnancov, zástupcov zamestnancov a zamestnancov poverených plnením úloh bezpečnostnotechnickej služby,

g) zabezpečovaniu úloh bezpečnostnotechnickej služby,

h) plánovaniu a zabezpečovaniu oboznamovania a informovania zamestnancov podľa § 8b a ku školeniu zástupcov zamestnancov.

§ 8f
Rekondičné pobyty

(1) Zamestnávateľ je v záujme predchádzania vzniku chorôb z povolania povinný zabezpečovať rekondičné pobyty vybranému okruhu zamestnancov. Na účely poskytovania rekondičných pobytov sú vybranými povolaniami tie, ktoré spĺňajú kritériá sťažených pracovných podmienok a súčasne spĺňajú podmienky účelnosti rekondičného pobytu z hľadiska prevencie profesijného poškodenia zdravia. Náklady na rekondičné pobyty uhrádza zamestnávateľ.

(2) Na základe návrhu zamestnávateľa vypracovaného v spolupráci s príslušným lekárom zabezpečujúcim závodnú preventívnu zdravotnú starostlivosť o zamestnancov[6e]) určí záväzným vyjadrením vybrané povolania podľa odseku 1 príslušný orgán na ochranu zdravia[6f]) po dohode so zamestnávateľom, s príslušným odborovým orgánom a zástupcom zamestnancov.

(3) Na rekondičnom pobyte je povinný zúčastniť sa zamestnanec, ktorý vykonáva vybrané povolania nepretržite počas najmenej piatich rokov alebo ak tieto povolania vykonáva za mimoriadne sťažených pracovných podmienok a v kontrolovaných pásmach počas najmenej štyroch rokov. Nepretržitým vykonávaním vybraného povolania je aj jeho prerušenie na menej ako osem týždňov.

(4) Na ďalšom rekondičnom pobyte je zamestnanec povinný zúčastniť sa raz za tri roky, ak odpracoval v tomto období vo vybraných povolaniach alebo v kontrolovaných pásmach

s ionizujúcim a rádioaktívnym žiarením najmenej 600 pracovných zmien, a zamestnanec, ktorý pracuje s vyhlásenými chemickými a biologickými karcinogénmi, ak odpracoval najmenej 400 pracovných zmien.

(5) Na ďalšom rekondičnom pobyte je zamestnanec povinný zúčastniť sa raz za dva roky, ak pracuje pod zemou pri ťažbe nerastov alebo pri razení tunelov a štôlní a odpracoval v tomto období vo vybraných povolaniach 275 pracovných zmien.

(6) Za odpracovanú zmenu sa považuje pracovná zmena, v ktorej zamestnanec odpracoval aspoň prevažnú časť pracovnej zmeny vo vybranom povolaní.

(7) U zamestnanca s nerovnomerne rozvrhnutým pracovným časom je podmienka odpracovaného počtu pracovných zmien splnená, ak ich počet po prepočítaní zodpovedá určenému počtu pracovných zmien zamestnanca s rovnomerne rozvrhnutým pracovným časom.

(8) Dĺžka rekondičného pobytu je najmenej dva týždne. Rekondičný pobyt má spravidla nadväzovať na čerpanie dovolenky a bez vážnych dôvodov sa nemôže prerušiť. Deň nástupu a miesto rekondičného pobytu určuje zamestnávateľ na základe odporúčania príslušného lekára zabezpečujúceho závodnú preventívnu zdravotnú starostlivosť o zamestnancov.

(9) Zamestnancovi musí byť na celý čas rekondičného pobytu zabezpečený programovo riadený zdravotný režim a pri internátnom rekondičnom pobyte aj ubytovanie a celodenné stravovanie.

(10) Zamestnávateľ určí zamestnancovi spôsob dopravy, prípadne ďalšie podmienky rovnako ako pri pracovnej ceste. Cestovné náhrady sa poskytujú podľa osobitného predpisu.[6g])

(11) Za škodu, ktorá vznikla zamestnancovi pri účasti na rekondičnom pobyte alebo v priamej súvislosti s ňou, zodpovedá zamestnávateľ, ktorý jeho účasť na rekondičnom pobyte určil. Účasťou na rekondičnom pobyte sa rozumie plnenie rekondičného programu. V priamej súvislosti s účasťou na rekondičnom pobyte je i cesta naň a späť, stravovanie a osobné voľno v rekondičnom objekte; nie je ňou povolená, ale poskytovateľom rekondičného pobytu neorganizovaná vychádzka.“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 5, 6a až 6g znejú:

„5) Napríklad Zákonník práce, § 12 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.

6a) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z., vyhláška Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 208/1991 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách vozidiel.

6b) Napríklad vyhláška Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 111/1975 Zb. o evidencii a registrácii pracovných úrazov a o hlásení prevádzkových nehôd (havárií) a porúch technických zariadení.

6c) Napríklad zákon č. 67/1997 Z. z. o ochrane nefajčiarov, vyhláška Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 208/1991 Zb., vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 138/1995 Z. z., ktorou sa ustanovujú zásady požiarnej bezpečnosti pri výstavbe a užívaní prevádzkarní a iných priestorov, v ktorých sa vykonáva povrchová úprava výrobkov náterovými hmotami v znení vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 288/1999 Z. z., vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 86/1999 Z. z., ktorou sa ustanovujú zásady požiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov.

6d) § 273 ods. 1 Zákonníka práce.

6e) § 18 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti.

6f) § 18 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.

6g) Zákon č. 119/1992 Zb. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov.“.

13. V § 9 ods. 1 v prvej vete sa za slová „týchto osôb pri“ vkladá slovo „prevencii,“.

14. V § 9 sa za odsek 1 vkladá nový odsek 2, ktorý znie:

„(2) Zamestnávatelia, ktorých zamestnanci plnia úlohy na jednom pracovisku, sú povinní navzájom sa informovať najmä o možných ohrozeniach, preventívnych opatreniach a o opatreniach na poskytnutie prvej pomoci, na vykonanie záchranných prác a na evakuáciu zamestnancov. Tieto informácie je každý zamestnávateľ povinný poskytnúť svojim zamestnancom a zástupcom zamestnancov.“.
Doterajší odsek 2 sa označuje ako odsek 3.

15. V § 9 ods. 3 v prvej vete sa za slová „právnické osoby“ vkladajú slová „na ich pracovisku“.

16. § 9 sa dopĺňa odsekom 4, ktorý znie:

„(4) Právnická osoba a fyzická osoba, z ktorej podnetu sa uskutočňuje stavba, a zamestnávateľ, ktorý zabezpečuje práce spojené s výstavbou, sú povinní okrem povinností ustanovených týmto zákonom dodržiavať podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri príprave projektu stavby a uskutočňovaní stavby v rozsahu ustanovenom v osobitnom predpise.“.

17. Nadpis pod § 10 znie:

„§ 10

Zástupca zamestnancov“.

18. V § 10 ods. 1 sa vypúšťajú slová „pre bezpečnosť a zdravie pri práci (ďalej len „zástupca zamestnancov“)“.

19. V § 10 sa odsek 3 dopĺňa písmenom f), ktoré znie:

„f) predkladať pripomienky a návrhy orgánom inšpekcie práce pri výkone inšpekcie práce u zamestnávateľa.“.

20. V § 10 odsek 5 znie:

„(5) Zamestnávateľ je povinný zástupcom zamestnancov zabezpečiť na plnenie úloh podľa odseku 3 školenie, poskytnúť v primeranom rozsahu pracovné voľno s náhradou mzdy a vytvoriť nevyhnutné podmienky na výkon ich funkcie.“.

21. V § 12 ods. 1 sa za slovo „určiť“ vkladajú slová „dostatočný počet“.

22. V § 12 sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie:

„(3) Bezpečnostným technikom môže byť len osoba, ktorá má úplné stredné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, absolvovala odbornú prípravu a získala osvedčenie o odbornej spôsobilosti u právnickej osoby alebo fyzickej osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie podľa § 15 ods. 3 alebo odborné vzdelanie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci získala stredoškolským alebo vysokoškolským štúdiom.“.
Doterajšie odseky 3 až 6 sa označujú ako odseky 4 až 7.

23. V § 12 odsek 4 znie:

„(4) Orgán inšpekcie práce a príslušný orgán dozoru[6h]) môžu v odôvodnených prípadoch nariadiť zriadenie bezpečnostnotechnickej služby aj pri menšom počte zamestnancov.“.
Poznámka pod čiarou k odkazu 6h znie:

„6h) Zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb.
Zákon č. 370/1997 Z. z.
Zákon č. 73/1998 Z. z.
Zákon č. 200/1998 Z. z.“.

24. V § 12 odsek 7 znie:

„(7) Zriadením bezpečnostnotechnickej služby alebo zabezpečovaním úloh bezpečnostnotechnickej služby dodávateľským spôsobom podľa odsekov 1 a 5 nie je dotknuté plnenie povinností a zodpovednosť zamestnávateľa za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.“.

25. § 14 vrátane nadpisu znie:

„§ 14
Povinnosti a práva zamestnancov

(1) Zamestnanec je pri práci povinný

a) dodržiavať právne predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; dodržiavať ostatné predpisy a pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásady bezpečnej práce, zásady ochrany zdravia pri práci a zásady bezpečného správania na pracovisku a určené pracovné postupy, s ktorými bol riadne a preukázateľne oboznámený,

b) konať tak, aby umožnil iným plniť povinnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

c) vykonávať práce, obsluhovať stroje a zariadenia a používať náradie, látky a ostatné prostriedky v súlade s

1. návodom na obsluhu, s ktorým bol riadne a preukázateľne oboznámený,
2. poznatkami, ktoré sú súčasťou vedomostí a zručností v rámci získanej odbornej spôsobilosti,

d) obsluhovať vybrané stroje a zariadenia a vykonávať vybrané činnosti, ktoré ustanovujú osobitné predpisy, len ak má na ich obsluhu a vykonávanie osobitné oprávnenie vydané právnickou osobou alebo fyzickou osobou uvedenou v § 15 ods. 3 a ak je zamestnávateľom na túto obsluhu alebo činnosti poverený,

e) náležite používať bezpečnostné a ochranné zariadenia, nevyraďovať ich z prevádzky a svojvoľne ich nemeniť,

f) používať určeným spôsobom pridelené osobné ochranné pracovné prostriedky a starať sa o ne,

g) zúčastňovať sa na školení a výcviku zabezpečovanom zamestnávateľom v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a podrobiť sa skúškam a lekárskym prehliadkam ustanoveným osobitným predpisom,

h) oznamovať bez zbytočného odkladu svojmu nadriadenému alebo podľa potreby príslušnému odborovému orgánu, zástupcovi zamestnancov alebo príslušnému orgánu dozoru nedostatky, ktoré by pri práci mohli ohroziť bezpečnosť alebo zdravie, najmä bezprostredné a vážne ohrozenie života alebo zdravia, a podľa svojich možností zúčastňovať sa na ich odstraňovaní,

i) podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva zamestnávateľ alebo príslušný orgán štátnej správy,[8]) aby zistil, či zamestnanec nie je pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok; okruh zamestnancov zamestnávateľa a iných osôb oprávnených dať zamestnancovi pokyn, aby sa podrobil vyšetreniu, uvedie zamestnávateľ v pracovnom poriadku alebo vo vnútornom predpise vydanom po dohode s príslušným odborovým orgánom,

j) nepožívať alkoholické nápoje, omamné látky a psychotropné látky na pracoviskách zamestnávateľa a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk, nenastupovať pod ich vplyvom do práce a dodržiavať určený zákaz fajčenia na pracoviskách,

k) zúčastňovať sa na rekondičných pobytoch.

(2) Zákaz požívať alkoholické nápoje na pracoviskách zamestnávateľa a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk sa nevzťahuje na zamestnanca, u ktorého je výnimočne požívanie alkoholických nápojov súčasťou plnenia pracovných úloh alebo je s plnením týchto úloh zvyčajne spojené.

(3) Zamestnanec má právo

a) prerokúvať so zamestnávateľom všetky otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci súvisiace s jeho prácou a v prípade potreby môže po vzájomnej dohode prizvať na rokovanie aj odborníkov v danom odbore,

b) odmietnuť vykonať prácu alebo opustiť pracovisko, aby sa odobral do bezpečia, ak sa dôvodne domnieva, že je bezprostredne a vážne ohrozený život alebo zdravie jeho alebo iných osôb.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa primerane vzťahujú aj na osoby, ktoré sú s vedomím zamestnávateľa v jeho priestoroch.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 8 znie:

„8) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb., zákon č. 95/2000 Z. z.“.

26. V § 15 odsek 3 znie:

„(3) Právnické osoby a fyzické osoby môžu vykonávať poradenstvo, výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce ako podnikateľskú činnosť len na základe oprávnenia vydaného orgánom inšpekcie práce[2]) a príslušným orgánom dozoru.[9])“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 9 znie:

„9) Zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb.“.

27. § 16 vrátane nadpisu znie:

„§ 16
Splnomocňovacie ustanovenia

(1) Nariadenie vlády Slovenskej republiky ustanoví rozsah a podrobnosti o

a) minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko,

b) minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov,

c) minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko,

d) požiadavkách na používanie označenia, symbolov a signálov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

e) minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci s bremenami,

f) minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami,

g) minimálnych požiadavkách na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí,

h) podmienkach poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov.

(2) Všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, ustanoví podrobnosti o rozsahu a náplni výkonu závodnej zdravotnej služby.

(3) Všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ustanoví

a) bližšie podmienky zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zaistenia bezpečnosti technických zariadení vrátane požiadaviek na odbornú spôsobilosť zamestnancov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technických zariadení,

b) podrobnosti o požiadavkách na vydanie a odobranie oprávnenia na vykonávanie poradenstva, výchovy a vzdelávania v oblasti ochrany práce a podrobnosti o podmienkach na poverenie právnických osôb na výchovu a vzdelávanie v oblasti bezpečnosti vybraných strojov a zariadení a vybraných činností,

c) podrobnosti o požiadavkách na odbornú spôsobilosť bezpečnostného technika, o spôsobe vydania osvedčenia o odbornej spôsobilosti bezpečnostného technika, o vedení evidencie o vydaných osvedčeniach a podrobnosti o spôsobe odobrania osvedčenia o odbornej spôsobilosti bezpečnostného technika orgánmi štátnej správy v oblasti inšpekcie práce,

d) podrobnosti o spôsobe získania odbornej spôsobilosti na obsluhu vybraných strojov a zariadení a na vykonávanie vybraných činností,

e) podrobnosti o spôsobe vydania oprávnenia na obsluhu vybraných strojov a zariadení a vybraných činností a ich odobraní orgánmi štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a podrobnosti o vedení evidencie o vydaných oprávneniach,

f) vybrané stroje a vybrané činnosti podľa § 14 ods. 1 písm. d).“.

28. Za § 16 sa vkladajú § 16a a 16b, ktoré vrátane nadpisov znejú:

„§ 16a
Spoločné ustanovenie

Ak zamestnávateľ a samostatne zárobkovo činná osoba plnia povinnosti ustanovené týmto zákonom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci spôsobom alebo postupom upraveným v slovenskej technickej norme, považuje sa toto plnenie za splnenie požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; tieto povinnosti možno splniť aj iným primeraným spôsobom.

§ 16b
Prechodné ustanovenie

Zamestnanec vykonávajúci úlohy bezpečnostného technika je povinný získať osvedčenie podľa § 12 ods. 3 najneskôr do štyroch rokov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Osoba vykonávajúca úlohy bezpečnostného technika dodávateľským spôsobom je povinná získať osvedčenie podľa § 12 ods. 3 najneskôr do dvoch rokov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona.“.

29. Za § 17 sa vkladá § 17a, ktorý znie:

„§ 17a

Zrušujú sa § 31 písm. e), § 33 ods. 4 a § 34 vrátane nadpisu nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 223/1988 Zb., ktorým sa vykonáva Zákonník práce v znení neskorších predpisov.“.

Čl. II

Zákonník práce č. 65/1965 Zb. v znení zákona č. 88/1968 Zb., zákona č. 153/1969 Zb., zákona č. 100/1970 Zb., zákona č. 159/1971 Zb., zákona č. 20/1975 Zb., zákona č. 72/1982 Zb., zákona

č. 111/1984 Zb., zákona č. 22/1985 Zb., zákona č. 52/1987 Zb., zákona č. 98/1987 Zb., zákona č. 188/1988 Zb., zákona č. 81/1990 Zb., zákona č. 101/1990 Zb., zákona č. 3/1991 Zb., zákona č. 297/1991 Zb., zákona č. 231/1992 Zb., zákona č. 264/1992 Zb., zákona č. 542/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 275/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 304/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 206/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z., zákona č. 379/1997 Z. z., zákona č. 43/1998 Z. z., zákona č. 190/1998 Z. z., zákona č. 297/1999 Z. z., zákona č. 95/2000 Z. z., zákona č. 244/2000 Z. z. a zákona č. 245/2000 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. § 132a vrátane nadpisu znie:

„§ 132a
Povinnosti zamestnávateľa

(1) Zamestnávateľ je v rozsahu svojej pôsobnosti povinný sústavne zaisťovať bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov pri práci a na tento účel vykonávať potrebné opatrenia vrátane zabezpečovania prevencie, potrebných prostriedkov a vhodného systému na riadenie ochrany práce. Zamestnávateľ je povinný zlepšovať úroveň ochrany práce vo všetkých činnostiach a prispôsobovať úroveň ochrany práce meniacim sa skutočnostiam.

(2) Ďalšie povinnosti zamestnávateľa v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci upravujú osobitné predpisy.[8b])“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 8b znie:

„8b) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.“.

2. § 133 sa vypúšťa.

3. § 135 vrátane nadpisu znie:

„§ 135
Práva a povinnosti zamestnancov

(1) Zamestnanci majú právo na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, na informácie o nebezpečenstvách vyplývajúcich z pracovného procesu a pracovného prostredia a o opatreniach na ochranu pred ich účinkami. Zamestnanci sú povinní pri práci dbať o svoju bezpečnosť a zdravie a o bezpečnosť a zdravie osôb, ktorých sa ich činnosť dotýka.

(2) Ďalšie práva a povinnosti zamestnancov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci upravujú osobitné predpisy.[8b])“.

Čl. III

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky sa splnomocňuje, aby v Zbierke zákonov Slovenskej republiky vyhlásil úplné znenie zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom č. 95/2000 Z. z. a týmto zákonom.

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Rudolf Schuster v. r.

Jozef Migaš v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.